

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

8. december 2003

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg 12. december 2003 –
dagsordenspunkt rådsmøde (transport, telekommunikation og energi) den 15.
december 2003) vedlægges Økonomi- og Erhvervsministeriets reviderede
notat vedrørende dagsordenspunkt 2.

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

5. december 2003

Eksp.nr. 99208

/TAF

Revideret aktuelt notat (punkt 2) vedr. rådsmøde (Transport, telekommunikation og energi) den 15. december 2003

2. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om foranstaltninger til opretholdelse af forsyningsikkerheden for naturgas. KOM(2002) 488

Revideret notat

– Politisk enighed

Resumé

Det italienske formandskab har foretaget en yderligere opblødning af den forhandlingstekst, det græske formandskab efterlod, således at det nu pålægger medlemslandene væsentligt færre forpligtelser end Kommissionens oprindelige forslag, og således at Kommissionens beføjelser og rolle nu er meget begrænset. Kommissionen får således ikke beføjelser til at fastlægge et mindstemål af langtidskontrakter for gasleverancer fra tredjelande eller til at pålægge medlemslandene frigivelse af lagergas til brug i andre medlemslande. Kommissionen kan alene afgive anbefalinger om disse foranstaltninger. Den af Kommissionen foreslåede komitéprocedure er desuden taget ud af direktivet i lyset af at Kommissionens kompetence er blevet fjernet. Bestemmelsen om oprettelse af et Europæisk Observations-system for Olie- og Gasforsyninger er blevet slettet. Hjemmelsgrundlaget er nu foreslået ændret fra indre markeds artiklen (art. 95) til artikel 100 om krisesamarbejde. Det er dog blevet fastholdt, at Medlemslandene skal etablere en national forsyningsikkerhedspolitik for naturgas og offentliggøre denne, og medlemslandene forpligtes også til især at sørge for en passende beskyttelse af husholdninger mod konsekvenserne af forsyningssvigt.

Det er forventningen, at der vil kunne vedtages politisk enighed på råds mødet (TTE) den 5. december 2003.

1. Baggrund og indhold

Forslaget til direktiv har hjemmel i Artikel 95 TEF (indre marked) og skal derfor behandles af Europa-Parlamentet og Rådet efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 TEF.

Forslaget indgår i en pakke, der samlet omfatter følgende forslag om forsyningssikkerhed for olie og naturgas:

- a. Meddelelse om det indre energimarked: koordinerede foranstaltninger om energiforsyningsikkerhed;
- b. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv om indbyrdes tilnærmelse af forsyningssikkerhedsforanstaltningerne for olieprodukter;
- c. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv om foranstaltninger til opretholdelse af forsyningssikkerheden for naturgas;
- d. Forslag om ophævelse af 3 nugældende direktiver om forsyningssikkerhed for olieprodukter;
- e. Forslag om ophævelse af 2 nugældende Rådsbeslutninger om forsyningssikkerhed for olieprodukter.

Direktivforslagets indhold

Direktivets formål er at sikre et velfungerende indre marked for naturgas ved beskyttelsesforanstaltninger til sikring af naturgasforsyningsikkerheden. Direktivet skal opstille fælles rammer for, hvordan medlemsstaterne skal fastlægge en gennemsigtig forsyningssikkerhedspolitik, som udelukker forskelsbehandling og er i overensstemmelse med et konkurrencepræget indre gasmarkeds krav. Der skal klarlægges roller og ansvar for markedsdeltagerne og indføres særlige procedurer, hvorefter gasforsyningen kan sikres uden forskelsbehandling.

I direktivets artikel 3 fastsættes der krav om, at medlemsstaterne skal fastlægge en generel forsyningssikkerhedspolitik, som er foreneligt med et fuldt funktionsdygtigt indre marked for naturgas. Det kan indebære klarlæggelse af de forskellige markedsdeltageres generelle opgaver og ansvar, når det drejer sig om at opfylde forsyningssikkerhedsstandarder. I denne forbindelse tages der i videst muligt omfang hensyn til:

- a) Behovet for at sikre fortsatte naturgasforsyninger under vanskelige forhold, især til kunder i boligsektoren, som ikke har andre brændselsmuligheder;
- b) Behovet for at sikre tilstrækkeligt omfattende gaslagre eller andre brændselsreserver;
- c) Behovet for at sprede forsyningerne og sikre en rimelig ligevægt mellem de forskellige naturgasforsyningskilder;
- d) Behovet for at kunne tiltrække nye naturgasforsyninger fra interne og eksterne kilder til det indre europæiske marked for gas;
- e) Risikoen for det alvorligst tænkelige systemsvigt eller for afbrydelse af den vigtigste forsyningskilde og omkostningerne ved at imødegå en sådan forsyningsafbrydelse;
- f) Det indre marked og mulighederne for grænseoverskridende samarbejde i forbindelse med gasforsyningsikkerheden.

I direktivets artikel 4 foreslås fastsat det generelle niveau for forsyningssikkerheden:

- At medlemslandene træffer de nødvendige foranstaltninger for, at forsyningerne til uafbrydelige kunder, som ikke kan omstille til andre brændselsformer, sikres i 60 dage under normale vejrforhold, hvis den vigtigste gasforsyningskilde udsættes for forstyrrelser.
- At medlemslandene træffer de nødvendige foranstaltninger for, at forsyningerne til uafbrydelige kunder, som ikke kan omstille til andre brændselsformer, sikres i tidsrum på 3 dage under de usædvanligt lave temperaturforhold, der statistisk indtræffer hvert 20 år.
- At medlemslandene træffer de nødvendige foranstaltninger for, at forsyningerne til uafbrydelige kunder, som ikke kan omstille til andre brændselsformer, sikres i tilfælde af en af de kolde vintre, som statistisk indtræffer hvert 50 år.

Til opfyldelse af forpligtelserne kan medlemslandene anvende midler, såsom afbrydelse af afbrydelige kunder, gasoplagring, forsyningsfleksibilitet og spotmarkeder. Oplagring af gas inden for medlemslandene eller uden for må dog bidrage med en nødvendig minimumsandel, idet der samtidig tages hensyn til de enkelte medlemsstaters geologiske og økonomiske oplagringsmuligheder.

I artikel 5 sættes et rapporteringssystem op for gasforsyning, efterspørgsel, lager, forsyningsikkerhedsmæssige foranstaltninger m.v., for såvel medlemslandene som Kommissionen. I artikel 6 forpligtes Kommissionen til at overvåge situationen for langsigtede gaskontrakter under henvisning til EU's forsyningsikkerhed. Endvidere kan Kommissionen - hvis den finder det nødvendigt - vedtage formelle anbefalinger og/eller beslutninger, der forpligter medlemsstater til at foretage særlige foranstaltninger for at sikre, at en passende minimumsandel af ny gasforsyning fra ikke-medlemslande over de følgende fem år efter direktivets ikrafttræden er baseret på langsigtede kontrakter, og at passende likvide gasforsyninger er udviklede og til rådighed inden for EU til at understøtte stabile langsigtede gasforsyninger.

I henhold til artikel 7 skal medlemslandene tage passende foranstaltninger til at sikre ikke-diskriminerende bevillingsprocedurer til lagerudbygning og LNG-faciliteter og fjerne alle barrierer for etablering af disse faciliteter. I tilfælde af en ekstraordinær gasforsyningssituation, giver artikel 8 Kommissionen mulighed for - efter konsultation med en nedsat komité - til at udstede anbefalinger til medlemslandene om at træffe de nødvendige foranstaltninger vedrørende frigivelse af lagergas, fastsættelse af ledningskapacitet og afbrydelse af afbrydelige kunder for at danne grundlag for speciel assistance til medlemslande som i særlig grad er ramt af nedbrud i gasforsyningen.

Såfremt de trufne foranstaltninger er utilstrækkelige, kan Kommissionen i overensstemmelse med en komitéprocedure forpligte medlemsstater til at træffe specifikke foranstaltninger med sigte på at yde den nødvendige assi-

stance til andre medlemsstater, der i særlig grad er ramt af en afbrydelse af gasforsyningerne.

Kommissionen opretter ifølge artikel 10 et Europæisk Observationssystem for Olie- og Gasforsyning, som skal bistå med udarbejdelse og korrekt gennemførelse af Fællesskabets lovgivning for gasforsyning, overvåge dens anvendelse og hjælpe med at vurdere gældende foranstaltningers effektivitet og betydning for det indre naturgasmarkedets funktionsduelighed.

Det skal give Kommissionen den nødvendige tekniske bistand til udarbejdelse og vurdering af foranstaltninger, der træffes på grundlag af dette direktiv og bidrage til en bedre forståelse af det indre markeds og det internationale gasmarkedets udvikling og de kræfter, der styrer dem.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet vedtog den 25. september 2003 sin udtalelse i første læsning. Den ordførende for forslaget i ITRE-udvalget i Europa-Parlamentet fandt at Kommissionens forslag ikke gik i den rigtige retning og understregede, at håndteringen af gasforsyningssikkerhed skulle forblive et anliggende for medlemslandene og selskaberne i respekt for subsidiaritetsprincippet. Europa-Parlamentets foreslog en række ændringer med følgende konsekvenser:

- En ny, mindre harmoniseret ramme for forpligtelser for selskaberne som i højere grad styres af medlemslandene,
- Medlemslandenes skal kun gribe til foranstaltninger i krisesituationer hvor selskaberne ikke selv kan hindre en forvriddning af det indre marked.
- Mindre forpligtende rapporterings- og implementeringsforpligtelser for medlemslandene og Kommissionens,
- Opblødning af Kommissionens rolle i en exceptionel krisesituation med hensyn til at udstede anbefalinger til medlemslandene,
- Sletning af bestemmelsen vedrørende et Europæisk Observationssystem for Olie- og Gasforsyning.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at da den foreslåede foranstaltnings målsætninger, nemlig at oprette et fuldt funktionsdygtigt indre marked for naturgas, som bygger på sikre naturgasforsyninger og fair konkurrence, ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne, er det i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet bedst at overlade dette til Fællesskabet. Endvidere anføres, at direktivforslaget ikke går videre end nødvendigt herfor.

Det er regeringens opfattelse, at det kompromisforslag formandskabet har fremlagt er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Naturgasområdet reguleres af naturgasforsyningsloven med tilhørende bekendtgørelser.

5. Høring

Direktivforslaget blev sendt i høring den 17. november 2002 til organisationer og myndigheder med svarfrist den 8. november 2002.

DONG Naturgas A/S bemærker bl.a.:

”DONG er enig med Kommissionen i, at etableringen af det indre marked for naturgas indebærer et øget behov for koordinering af de foranstaltninger, som træffes vedrørende forsyningsikkerhed. På et konkurrencepræget marked er det ikke sikkert, at gasleverandørerne vil give forsyningsikkerheden den nødvendige strategiske prioritet, idet fokus i højere grad vil blive rettet mod en kortsigtet optimering.

DONG finder derfor, at gasindustriens varetagelse af forsyningsikkerheden - som tilfældet er i dag - bør suppleres med en klar definition af de minimumskrav til forsyningsikkerhed, som skal opfyldes. Disse minimumskrav bør efter DONG's opfattelse etableres på EU-plan og kan suppleres med yderligere nationale krav, som afspejler de nationale forhold. Det er endvidere vigtigt, at det fortsat er de nationale myndigheder, som definerer, hvilket ansvar de forskellige aktører har.”

For så vidt angår den koordinerende rolle på EU-plan, finder DONG, at det indre naturgasmarked vil medføre et behov for en vis grad af overvågning og koordinering af forsyningsikkerheden på europæisk plan. DONG finder imidlertid ikke, at der er belæg for, at Kommissionen skal have vidtrækkende beføjelser for så vidt angår medlemsstater at frigive gaslagre til brug i andre Stater. Sådanne beføjelser vil forvride markedet, herunder give forkerte incitamenter til at ”køre på frihjul”, og dermed mindske markedets evne til netop at tilvejebringe forsyningsikkerhed.”

DONG vurderer endvidere, at selskabet på indeværende tidspunkt vil kunne leve op til direktivudkastets krav.

Elkraft System og Eltra bemærker, at anvendelsen af naturgas i elsystemet har medført, at forsyningsikkerhed for el og naturgas er blevet sammenkædet, hvorfor et svigt i naturgasforsyningen vil kunne få indflydelse på elforsyningen, også selvom kun afbrydelige kunder afbrydes. Anvendelse af naturgas til elproduktion og det forhold, at en stigende del af elproduktionen i Europa foregår med naturgas, betyder, at de to selskaber ser positivt på forslaget om at gennemføre foranstaltninger til at opretholde naturgasforsyningsikkerheden. Eltra mener dog ikke, at det foreliggende direktivudkast på en række områder bør være mere forpligtende. Elkraft System mener, at i tilfælde af svigtende gasforsyning bør di-

rektivet også have klare regler, der sikrer forsyningen til elproduktionen, selvom kun de afbrydelige værker påvirkes.

I lyset af naturgassens stigende andel af Danmarks energibalance, herunder det stigende gasforbrug i kraftværkerne er Dansk Energi enig i, at der bør fokuseres mere på forsyningssikkerhedsaspektet – også i samarbejdet med EU's medlemslande. Dansk Energi vil foreslå, at det nærmere drøftes mellem branchen og Energistyrelsen, om den foreslåede form er hensigtsmæssig.

Landbrugsrådet ser overordnet positivt på forslaget til direktivet, fordi forslaget indeholder mange gode intentioner, der vil kunne bidrage til at fremme markedsåbningen ved den foranstående liberalisering af det danske gasmarked. Det fremføres bl.a., at som led i den voksende efterspørgsel på gas er erhvervet enig i, at den fremtidige udbygning af den europæiske gasinfrastruktur bør ske ud fra hensynet om den bredest mulige spredning i forsyningslande og bedst mulige interne fordeling. Herved formindskes afhængigheden af enkeltstående gasleverandører og forsyningssikkerheden tilgodeses via en effektiv omfordeling.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Der forventes alene at blive tale om begrænsede nye administrative byrder i forbindelse med indberetning af forhold om gasforsyningssikkerheden m.v. til Kommissionen.

Der forventes ikke at være behov for lovændringer.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det er vurderingen, at den danske gassektor på nuværende tidspunkt vil kunne opfylde betingelserne i direktivforslaget uden at skulle afholde nye udgifter. De minimumskrav som er opstillet i direktivforslaget er i et europæisk perspektiv mere vidtrækkende og for en række andre medlemslande tillige omkostningskrævende. Omkostningerne vil i sidste ende skulle bæres af gaskunderne.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering i forbindelse med rådsmødet (transport, telekommunikation og energi) den 4. oktober 2002, jf. aktuelt samlenotat af 19. september 2002, sendt til Folketingets Europaudvalg den 19. september 2002. Senest blev sagen forelagt til orientering den 9. maj 2003 forud for rådsmødet (transport, telekommunikation og energi) den 14. maj 2003, jf. aktuelt samlenotat af 28. april 2003, sendt til udvalget den 1. maj 2003.